

Letnik 1915.

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos CXLIV. — Izdan in razposlan 14. dne oktobra 1915.

Vsebina: (Št. 304—307.) 304. Ukaz o nadzorovanju podjetij in nepremičnin. — 305. Cesarski ukaz, s katerim se dovoljujejo pristojbinske oprostitve za podpisovanje tretjega avstrijskega vojnega posojila. — 306. Ukaz o roku za naznanjanje zalog usnja in potrebščin za industrijo usnja. — 307. Ukaz, s katerim se začasno razveljavljajo carine za več reči.

304.

Ukaz vsega ministrstva z dne 7. oktobra 1915. l.

o nadzorovanju podjetij in nepremičnin.

Na podstavi § 1 cesarskega ukaza z dne 16. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 289) se uka-
zuje tako:

§ 1.

Izvršuje pravico odmene se morejo taka v ozemlju, v katerem velja ta ukaz, delujoča podjetja ali podružnice podjetij, ki se vodijo ali nadzorujejo iz sovražnega inozemstva ali kojih donose je docela ali deloma oddajati v sovražno inozemstvo ali kojih glavnica je docela ali deloma pripadnikov sovražnega inozemstva, kjerkoli imajo svoje stanovišče, z ministrstveno odredbo postaviti pod posebno nadzorovanje.

Nadzorovanje se lahko naloži brez postopka in brez navedbe razlogov.

§ 2.

Uporabljanje tega ukaza se ne izključuje s tem, da se potisnejo v ospredje državljani drugih držav ali tuzemci, da bi se prikrili odnošaji k sovražnemu inozemstvu, ali s tem, da se je izza

pričetka vojnega stanja z dotično sovražno državo izpremenila udeležba na podjetju ali da je podjetje ali obrat od tega časa prešel na druge osebe.

§ 3.

Za nadzorovanje se postavijo na stroške in nevarnost podjetja nadzorovalne osebe, ki morajo skrbeti za to, da se vodi opravični obrat v času vojne tako, kakor ustreza tuzemskim interesom.

Nadzorovalna oseba ima zlasti pravico:

1. zahtevati pojasnilo o vseh opravičnih stvareh;
2. vpogledovati v knjige in spise podjetja, preiskovati zalogo gotovine in vrednostnih papirjev;
3. sprejemati od pošte za podjetje poštna pošiljatve, ki prihajajo podjetju;
4. prepovedovati opravilne naredbe vsake vrste, tako odredbe o imovinskih vrednostih in poročila o opravičnih stvareh;
5. zaukazati, da uveljavlja podjetje svoje zasebnopravne zahteve na sodišču;
6. zaukazati, da se denar ali vrednostni papirji, ki jih je prepovedano oddajati ali preodkazovati v sovražno inozemstvo, v prid upravičencem položijo v avstrijsko-ogrske banke, v poštni hranilnici ali v drugem tuzemskem kreditnem zavodu;

7. preklicati prokuro in trgovinsko pooblastilo.

Nadzorovalna oseba nima pravice sodno in izvensodno zastopati podjetja.

§ 4.

Vodje in nameščenci podjetja se morajo pokoriti zaukazom in naročilom, ki jih je ukrenila nadzorovalna oseba.

§ 5.

Ako za podjetje, postavljeno pod nadzorstvo, ni v tuzemstvu takega vodje ali nameščenca, ki ni upravičen za pravna dejanja za podjetje, ako se vodja ali nameščenec ne briga za opravila ali ako se ne pokori zaukazom nadzorovalne osebe, je na predlog nadzorovalne osebe postaviti voditelja obrata.

§ 6.

Voditelja obrata postavi pri podjetjih, kojih firma je v trgovinskem vpisniku, trgovinsko ali trgovinsko in pomorsko sodišče (trgovinski senat okrožnih ali deželnih sodišč), pri drugih podjetjih zbornu sodišče prve stopnje, v čigar okolišu ima podjetje svoj sedež.

O izberi voditelja obrata je zaslišati nadzorovalno osebo.

Ako je nadzorovano podjetje vpisano v trgovinski vpisnik, je uradoma vpisati v vpisnik, da se je postavil voditelj obrata.

Sodišče mora na predlog nadzorovalne osebe zopet razveljaviti postavitve voditelja obrata.

Voditelja obrata je postaviti in odstaviti v izvenspornem postopanju.

§ 7.

Pooblastilo voditelja obrata se razteza na opravila in pravna dejanja, oznamenjena v čl. 47, odstavek 1 in 2 trg. zak.

Opravila nadzorovanega podjetja mora voditi s skrbnostjo rednega trgovca.

§ 8.

Voditelj obrata ima pravico do povračila izdatkov v gotovini in do primerne odškodnine za

svoje delovanje. Zneske naj določi sodišče, ki ga je postavilo, zaslišavši nadzorovalno osebo, in plačuje jih naj mesečno nazaj nadzorovano podjetje.

Zaukazom in naročilom nadzorovalne osebe se mora pokoriti voditelj obrata prav tako kakor vodja in nameščenec (§ 4).

Dokler je postavljen voditelj obrata, miruje pravica zastopanja vsakega pooblaščenca ter vodij in nameščenec.

Voditelj obrata mora podpisovati tako, da pristavlja firmi svoje ime s pristavkom „voditelj obrata“.

§ 9.

Nadzorovana podjetja morejo s pritrditvijo nadzorovalne osebe na sodišču uveljavljati zasebno-pravne zahteve, ne da bi bila vezana na dokaz vzajemnosti.

Pritrditev nadzorovalne osebe je treba izkazati, kadar se vloži tožba.

§ 10.

Odškodninske zahteve imetnika podjetja ali na podjetju udeležene osebe se morejo uveljavljati zoper nadzorovalno osebo ali voditelja obrata le z odobrenjem oblastva, ki je odredilo nadzorovanje.

Odobrenje je podeliti, ako je dano krivo kršenje dolžnosti. Zoper podelitev ali odreko odobrenja je nedopustna vsaka pritožba. Kolikor se ne podeli odobrenje, je nedopustna tudi pravda.

§ 11.

Vodje, nameščence in voditelje obratov, ki se ne pokorijo zaukazom in naročilom, ki jih je ukrenila nadzorovalna oseba, kaznujejo politična oblastva prve stopnje na denarju do 1000 kron ali z zaporom do 14 dni.

§ 12.

Določila §§ 1 nasl. se uporabljajo tudi na hiše, posestva na kmetih in zemljišča.

§ 13.

Določila tega ukaza se uporabljajo brez vnovične odredbe nadzorovanja tudi na taka pod-

jetja, ki so se postavila pod nadzorovanje na podstavi ukaza vsega ministrstva z dne 22. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 292).

§ 14.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve. Hkratu izgubi svojo moč ukaz vsega ministrstva z dne 22. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 292).

Stürgkh s. r.	Georgi s. r.
Hochenburger s. r.	Heinold s. r.
Forster s. r.	Hussarek s. r.
Trnka s. r.	Schuster s. r.
Zenker s. r.	Engel s. r.

Morawski s. r.

305.

Cesarski ukaz z dne 13. oktobra 1915. l.,

s katerim se dovoljujejo pristojbinske oprostitve za podpisovanje tretjega avstrijskega vojnega posojila.

Na podstavi § 14 državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra 1867. l. (drž. zak. št. 141) zaukazujem tako:

§ 1.

Vlada se pooblašča za zemljiškoknjižni vpis zastavne pravice v prid posojilom, ki se najmejo, zastavivši nepremične reči ali hipotečne terjatve, da se nabavijo gotovine, ki so potrebne za podpisovanje tretjega avstrijskega vojnega posojila, nadalje za listine zadolžnice in izbrisne listine, ki se izdadó o priliki najetja in vračil takih hipotečnih posojil, ter za vloge za zemljiškoknjižni vpis ali izbris zastavne pravice, za ta posojila dovoliti oprostitve od kolkovnin in neposrednih pristojbin.

Ako se za plačilo odstopijo za oznamljeni namen hipotečne terjatve, se more prisoditi oprostitve od kolkovnin in neposrednih pristojbin za listine, ki se izdadó iz povoda odstopa, za zemljiškoknjižni prenos zastavne pravice v prid odstopljenim terjatvam, ter za sodne vloge, ki so potrebne za to.

Pogoje, s katerimi se dovoljujejo v sprednjih odstavkih navedene ugodnosti, je ustanoviti z ukazom.

§ 2.

Natančnejša določila o postopanju ob pridobitvi v § 1 oznamenjenih ugodnosti, o dokazu, da so se izpolnili pogoji, od katerih so odvisne te ugodnosti, in o drugih naredbah, ki so potrebne, da se zavaruje državni zaklad zoper zlorabljanje ugodnosti, se ukrenejo z ukazom.

§ 3.

Ako dadó kreditni zavodi, hranilnice ali pridobitne in gospodarske zadrage posojila na vrednostne papirje (titre) tretjega avstrijskega vojnega posojila v roku, ustanovljenem za plačilo vojnega posojila, z namenom, da se tistemu, ki je podpisal te vrednostne papirje, dobavi gotovina, ki je potrebna, da jih plača, so po pogojih, ki se ustanové z ukazom, ta posojila in njih morebitno podaljšanje ter listine, ki se izdadó iz teh povodov, oproščena kolkovnin in neposrednih pristojbin. Enaka ugodnost velja s pogoji, ki se ustanové z ukazom, tudi za posojila na druge vrednostne papirje, kolikor so potrebna, da se sredstva, ki se morejo nabaviti s posojilom na vojno posojilo, dopolnijo na znesek podpisane cene.

§ 4.

Vloge, s katerim se prosi za pritrditev varstvenega ali skrbstvenega ali ustanovnega oblastva, da sme varovanec ali oskrbovanec (ustanova) podpisati tretje avstrijsko vojno posojilo ali da se izročé potrebne imovine, da se plača podpisano vojno posojilo, so kolka proste.

§ 5.

Izvršiti ta cesarski ukaz, ki dobi moč dne, katerega se razglasi, nazaj segajoč na dobo, minulo od 7. dne oktobra 1915. l., je poverjeno Mojemu finančnemu ministru.

Na Dunaju, 13. dne oktobra 1915. l.

Franz Josef s. r.

Stürgkh s. r.	Georgi s. r.
Hochenburger s. r.	Heinold s. r.
Forster s. r.	Hussarek s. r.
Trnka s. r.	Schuster s. r.
Zenker s. r.	Engel s. r.

Morawski s. r.

306.**Ukaz trgovinskega ministra z dne
13. oktobra 1915. l.**

**o roku za naznanjanje zalog usnja in potrebščin
za industrijo usnja.**

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) se zaukazuje tako:

§ 1.

Z ministrstvenim ukazom z dne 4. marca 1915. l. (drž. zak. št. 53) predpisana naznanila o zalogah in izpremembah v stanju zalog kož in kože, usnja, strojil in degrasa je od 26. dne oktobra 1915. l. počenši vpošiljati vsak teden — vsak torek po stanju prejšnje sobote — in sicer sedaj naravnost c. kr. trgovinskemu ministrstvu (statistični službi trgovine in vmesnega prometa).

§ 2.

Naznanila je podajati v enem izvodu.

Izdelovalci usnja morajo v svojih naznanilih navajati kože, ki so jih prejeli po središču za kože in usnje, ločeno od ostalega dohoda kož (§ 6 ministrstvenega ukaza z dne 12. julija 1915. l. [drž. zak. št. 198]). V ta namen je v naznanilnicah za kože in kože razpredelek „Odtelje je priraslo“ deliti v dva razpredelka. V enega teh razpredelkov je vpisovati po središču za kože in usnje dobljene kože z napovedno besedo „središče“, v drugega pa ostali dohod kož z napovedno besedo „neposrednje“.

Ostala določila ministrstvenega ukaza z dne 4. marca 1915. l. (drž. zak. št. 53) ostanejo neizpremenjena.

§ 3.

Ta ukaz dobi moč z dnem, katerega se razglasi.

Schuster s. r.

307.**Ukaz ministrstev za finance,
trgovino in poljedelstvo z dne
13. oktobra 1915. l.,**

**s katerim se začasno razveljavljajo carine za
več reči.**

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 24. septembra 1914. l. (drž. zak. št. 251) se v porazumu s kraljevo ogrsko vlado dodatno k ukazom z dne 9. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 270), z dne 22. januarja 1915. l. (drž. zak. št. 16), z dne 9. in 22. februarja 1915. l. (drž. zak. št. 31 in 43), z dne 16. marca 1915. l. (drž. zak. št. 62), z dne 19. aprila 1915. l. (drž. zak. št. 103), z dne 14. maja 1915. l. (drž. zak. št. 122), potem z dne 7. junija 1915. l. (drž. zak. št. 159) in z dne 23. avgusta 1915. l. (drž. zak. št. 246), dokler se ne ukrene drugače, razveljavljajo carine za svinje do teže 60 kg t. št. 70 in za surik t. št. 597 l z zakonom z dne 30. decembra 1907. l. (drž. zak. št. 278) razglašene pogodbene carinske tarife obeh držav avstrijsko-ogrske monarhije.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Schuster s. r.

Zenker s. r.

Engel s. r.